

<https://www.facebook.com/watch/?v=1629618020445186>

Kick off onderzoek Dekolonisatie, geweld en oorlog in Indonesië: 1945-1950. Interview met Esther Captain (onderzoekster, eerder hoofd onderzoek Nationaal Comité 4 en 5 mei) – Onderzoekt de Bersiap. Interview 14 september 2017.

- **Commentator:** “De dekolonisatie van Indonesië. In de periode 1945-1950 ging gepaard met veel onrust en geweld. En daar is lang over gezwegen. Pas vanaf de late jaren zestig kwam er aandacht voor de gebeurtenissen destijds. Er volgden publicaties en onderzoeken. Maar een grootschalig onderzoek naar de aard en de omvang en ook de oorzaken van het geweld liet lang op zich wachten. Maar vandaag is het zover. In Pakhuis de Zwijger in Amsterdam wordt de aftrap gegeven van voor zo’n breed onderzoek, dat mogelijk is geworden door financiële steun van de regering. Een van de onderzoekers is historicus Esther Captain”.
- **Commentator:** “Indonesië riep in 1945 de onafhankelijkheid uit. Nederland erkende dat pas in 1949. Ja het is eigenlijk wel terecht: de vraag waarom het zo lang geduurd heeft tot er een onderzoek kwam.”
- **Esther Captain:** “Dat klopt, het heeft alles ermee te maken dat het een oorlog is die we uiteindelijk als Nederland hebben verloren. En terugkijken op verloren oorlogen dat is nooit, ja iets dat mensen graag doen. Het heeft er ook mee te maken dat na de oorlog, de Tweede Wereldoorlog, alles in het teken stond van de wederopbouw. Niet terugkijken, vooruit kijken. En Indië was, en de strijd in Indonesië, het verre Oosten was ver weg en heel veel mensen hadden ook niet de behoefte daarop terug te kijken. En voor de betrokkenen zelf, u zei het zelf als, was het een periode met extreem geweld, doden, verlies en traumatisch, niet alleen op individueel niveau maar ook op collectief niveau, als natie zou je kunnen zeggen En terugkijken en praten over een trauma, dat weten we allemaal, dat is ontzettend moeilijk. Het is iets om over te zwijgen”.
- **Commentator:** “Ja, en toch is er nu vanuit de Nederlandse overheid geld beschikbaar voor zo’n breed onderzoek. Heeft het ermee te maken dat er nu ook rechtszaken zijn tegen de Nederlandse Staat, waarbij misschien ook de schuldvraag belangrijk wordt?”
- **Esther Captain:** “Ja, ik denk dat dit zeker een belangrijke rol speelt. De rechtszaken die zijn aangespannen door de Stichting Nederlandse Ereschulden en met advocaat Liesbeth Zegveld: die hebben ook langzaam het beeld doen verschuiven en het zit hierin maar je zou ook kunnen zeggen dat de rechtspraak eigenlijk vooruit loopt op de geschiedschrijving en dat is toch een interessante ontwikkeling en ik denk ook dat zo’n duidelijke uitspraak, dat de Nederlandse Staat wordt gehouden om te erkennen dat daar dingen fout zijn gegaan, en dat zij ook een schadevergoeding uit moeten gaan betalen aan de Indonesische weduwen voor de mannen die zijn vermoord door de Nederlanders. Ja, dat is iets waar een Nederlandse overheid ook niet omheen kan. Dat is zo’n belangrijke uitspraak geweest dus dat is heel erg belangrijk geweest in het doen kantelen van het geschiedbeeld. “
- **Commentator:** “U gaat onderzoek doen naar mogelijke Nederlandse oorlogsmisdaden en wat daar precies misging. Ook de omvang en waar het vandaan kwam. Er was ook geweld van de Indonesische zijde. Neemt u dat in het onderzoek mee?”

- **Esther Captain:** Beide kanten. Het is ook nadrukkelijk een Nederlands-Indonesisch samenwerkingsproject van onderzoekers. We werken in een team samen met Nederlandse en Indonesische onderzoekers. En het is inderdaad de bedoeling de gelaagdheid van dat geweld van beide kanten te onderzoeken. Dus dat vind ik ook interessant omdat de periode niet op zichzelf staat maar ingebed is in een langere periode van kolonisatie en per definitie valt dat samen met onderdrukking. Dus dat is belangrijk om ook te onderkennen. En het is En het is inderdaad van beide kanten, dus het gaat om het geweld van Nederland tegen Indonesië en vice versa, maar wat interessant is, en ook nieuw aan dit onderzoek, voor Nederland, is dat ze ook kijken naar het Indonesisch geweld onderling, wat ook plaats vond, in die tijd dus het was niet gemakkelijk om uit elkaar te pluizen wie tegen wie stond en dat is ook een van de grote uitdagingen van dit onderzoek.”
- **Commentator:** “Maar daarom gaat u ook samenwerken, wat u al zei, met onderzoekers in Indonesië. Hoe lag het daar om het onderzoek te openen? Lag het daar ook zolang stil en waardoor kwam dat dan?”
- **Esther Captain:** “Jazeker. Eigenlijk is de nadruk in Indonesië eigenlijk totaal niet op de Bersiap en de dekolonisatiestrijd, omdat de geschiedenis daar voornamelijk in het teken staat van de geboorte van een onafhankelijk land, Indonesië verkreeg haar onafhankelijkheid. Die werd uitgeroepen in 1945. Pas vier jaar later erkent door Nederland. Maar de geboorte van een nieuwe natie en de soevereiniteit, de onafhankelijkheid van Indonesië, dat is waar in de geschiedschrijving van Indonesië wel de nadruk op ligt en de offers die daarvoor gebracht moeten zijn, dat gaat over de helden die daar zijn gevallen. Dus het perspectief is totaal anders. Dus dat is diametraal tegenover hoe wij er naar kijken. Dus dat is ook, nou ja, dat is het spannende van dit onderzoeksproject. Dus je gaat meerdere perspectieven bij elkaar brengen en nou ik hoop dat daar ook nieuw inzicht voor Nederland uitkomt. “
- **Commentator:** “Hoeveel bewijsmateriaal is er, omdat het zolang geduurd heeft, eigenlijk verloren gegaan? Want er zijn natuurlijk mensen overleden, getuigenissen kunt u niet meer afnemen bij sommige betrokkenen?”
- **Esther Captain:** “Nee, dat klopt. Er zijn wel getuigenissen vastgelegd in de verschillende erfgoedprojecten. Die zijn uitgevoerd omdat toch al wel er de afgelopen jaren het besef was: “Nu kan het nog, we moeten er snel bij zijn” dus er is al heel wat materiaal aan getuigen. Maar dat is voornamelijk in Nederland. Ik denk dat het veel minder in Indonesië is. En inderdaad, wat u zegt, niet al het bronnenmateriaal is bewaard gebleven. En zeker niet in een tijd van geweld. Als het dan gaat om slachtoffer aantallen. Ja probeer dat maar eens e achterhalen. We proberen zoveel mogelijk en zo compleet mogelijk te zijn maar de vraag is of dat helemaal überhaupt mogelijk is”.
- **Commentator:** “In hoeverre heeft u last of ondervindt u wellicht een druk vanwege het feit dat die rechtszaken er zijn? Want ja, zo’n onderzoek zou natuurlijk heel goed materiaal kunnen zijn wat ook in die rechtszaak gebruikt gaat worden? Heeft u daarom meer haast, bijvoorbeeld”
- **Esther Captain:** “Dat vind ik moeilijk om te zeggen want we zijn nog maar net gestart met het onderzoek en ik, we hebben dit nog niet besproken als onderzoeksteam. Maar persoonlijk zou ik het wel kwalijk vinden als dit vertragend zou werken op de afhandeling van de rechtszaken. Ik zou mij daar erg zorgen over maken als de overheid zou verwijzen naar: “wacht tot de uitkomsten van het onderzoek en dan duurt het drie of vier jaar voordat daar een uitspraak over gedaan kan worden. Ik vind dat dit zeer kwalijk zou zijn omdat je de

mensen in Indonesië die de rechtszaken hebben aangespannen niet kunnen wachten omdat zij op leeftijd zijn. Ik zou dat echt heel kwalijk vinden.”

- **Commentator:** “Dat mag de overheid dus niet gebruiken als excuus, bedoelt u?”
- **Esther Captain:** “Wat mij betreft niet. Maar dat is een persoonlijke uitspraak. Wat mij betreft niet. “
- **Commentator:** “Het wordt een behoorlijke klus. Hoe lang bent u bezig in totaal denkt u?”
- **Esther Captain:** “De onderzoekers met zijn allen in drie jaar en dan volgt er nog een jaar waarin de synthese, het afsluitende boek, wordt geschreven en gepresenteerd. “

 Indonesischeles · Volgen
14 september 2017 · ⚙️

Interview Esther Captain over dekolonisatie-onderzoek
Vandaag het officiële startschot voor het onderzoek naar de dekolonisatie-oorlog in I... Meer weergeven

**Kick-off onderzoek dekolonisatieoorlog
Overbodig of hard nodig?**

Over het waarom van het onderzoeksprogramma 'Dekolonisatie, geweld en oorlog in Indonesië 1945-1950'.

DEEL TWEET REAGEER

